

OSZTOTT (RÖVID CIKLUSÚ) ÉNEK-ZENE TANÁR MA – ZÁRÓVIZSGA

SZAKMAI TÉTELEK (A) - vázlatokkal

Hatályba lép: 2025. február 1-től

1. A magyar és más népek népzeneje. Európa népzeneje.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Egy magyar népdalcsokor. (éneklés fejből)
- Két szabadon választható magyar népdalfeldolgozás. (éneklés saját zongorakísérettel kottából)

2. A középkor egyházi és világi zenéje. Reneszánsz zenei műfajok és zeneszerzési technikák. Palestrina és Lassus munkásságának bemutatása.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Ut queant laxis – himnusz (éneklés fejből)
- Moniot D'Arras: Nyári ének (éneklés fejből)
- Fornsete: Nyár kánon (éneklés fejből)
- L'homme arme chanson (éneklés fejből)

3. A barokk kor vokális és hangszeres zenéje. Barokk zenei műfajok és formák. A. Vivaldi, J. S. Bach és G. F. Händel művészete.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Vivaldi: A négy évszak (Tavaszi és Téli témák éneklése fejből, műismertetés fejből)
- J. S. Bach: Üdv rád és háza népére (Parasztkantáta) (felső szólam éneklése fejből)
- J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz) (felső szólam éneklése fejből, műismertetés fejből)
- J. S. Bach: C-dúr prelúdium és fúga (Das Wohltemperierte Klavier I. kötet BWV 846) (részletek zongorázása kottából és elemzés kottából)
- J. S. Bach: h-moll szvit (műismertetés, részletek éneklése vagy zongorázása, elemzése kottából)
- Händel: Csordul a könnyem (Rinaldo c. operából) (éneklés fejből)
- Händel: Hallelujah 1. és 2.. téma (részlet a Messiás c. oratóriumból) (éneklés fejből)
- Opcionális: Egy szabadon választott barokk zongoradarab (vagy más hangszeres darab) előadása fejből vagy kottából.

4. A bécsi klasszicizmus zenéje. Klasszikus zenei műfajok és formák. Haydn, Mozart és Beethoven zeneszerzői munkássága.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Haydn: Falusi jókedv (énekletés szöveggel saját zongorakísérettel kottából; műismertetés / műelemzés kottából) vagy Haydn: Szerenád (énekletés szöveggel saját zongorakísérettel kottából; műismertetés / műelemzés kottából)
- Haydn: G-dúr (Üstdobütés) szimfónia Nr. 94. 2. tétel (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés / műelemzés kottából)
- Mozart: Vágyódás a tavasz után (énekletés szöveggel saját zongorakísérettel kottából; műismertetés / műelemzés kottából)
- Mozart: Egy kis éji zene (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műelemzés kottából)
- Mozart: A varázsfuvola c. opera (szereplők, hangfajok, cselekmény ismertetése) (részletek éneklése fejből)
- Beethoven: A mormotás fiú dala (énekletés szöveggel saját zongorakísérettel kottából; műelemzés kottából)
- Beethoven: V. (c-moll) „Sors” szimfónia op. 67. 1. tétel (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés / műelemzés kottából)
- Beethoven: IX. szimfónia IV. tételének részlete – Örömóda (énekletés fejből magyar nyelven)
- Opcionális: Egy szabadon választott klasszikus zongoradarab (vagy más hangszeres darab) előadása fejből vagy kottából.

5. Franz Schubert és Robert Schumann zeneszerzői munkássága.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Schubert: Vadrózsa (énekletés fejből)
- Schubert: A pizstráng c. dal (énekletés fejből, elemzése kottából) vagy Schumann: A két gránátos (énekletés fejből, műismertetés / műelemzés kottából)
- Schubert: Pizstrángötös 4. tétel (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés, műelemzés kottából)
- Opcionális: Egy szabadon választott Schubert vagy Schumann dal éneklése fejből vagy kottából.

6. Mendelssohn és Brahms

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Felix Mendelssohn-Bartholdy: e-moll hegedűverseny op. 64. (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés, műelemzés kottából)
- Johannes Brahms: Bölcsődal (énekletés fejből)
- Johannes Brahms: V. Magyar tánc op. 103. (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés)
- Johannes Brahms: Akadémiai (ünnepi) nyitány op. 80. (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés)
- Opcionális: Egy szabadon választott Brahms vagy Mendelssohn hangszeres vagy énekes darab előadása fejből vagy kottából.

7. Liszt Ferenc és Erkel Ferenc zeneszerzői munkásságának bemutatása.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Liszt Ferenc: XIV. rapszódiaában felhasznált népies műdal előadása szöveggel fejből.
- Liszt: Les Préludes (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés / műelemzés kottából)
- Erkel Ferenc: Hazám hazám ária, Keserű bordal (Bánk-bán c. opera) (éneklés fejből, műismertetés)
- Himnusz és a Szózat (éneklés saját zongorakísérettel kottából)

8. Giuseppe Verdi és Richard Wagner munkássága.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Giuseppe Verdi: Aida vagy a Rigoletto c. opera bemutatása (részletek éneklése fejből, műismertetés fejből)
- Richard Wagner: A nürnbergi mesterdalnokok c. opera (részletek éneklése fejből, műismertetés fejből) (az opera szereplőinek felsorolása hangfajukkal együtt, a szereplők egymással való kapcsolatának bemutatása, az opera tagolódása, legismertebb részleteinek megnevezése)

9. Az orosz és cseh romantika zenéje. Csajkovszkij, Muszorgszkij, Smetana, Dvořák zeneszerzői munkássága.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Csajkovszkij: Már csillagos az ég (ének-zongora kottából)
- Csajkovszkij: Diótörő (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés fejből / műelemzés kottából)
- Muszorgszkij: Egy kiállítás képei (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés / műelemzés kottából)
- Smetana: Moldva (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés fejből)
- Antonín Dvořák: IX. szimfónia („Új Világ”) (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés fejből)
- Opcionális: Egy szabadon választott dal vagy hangszeres darab előadása fejből vagy kottából a fenti zeneszerzőktől.

10. Bartók Béla és Kodály Zoltán zeneszerzői munkássága.

A tételhez kapcsolódó bemutatandó zenei anyag:

- Bartók: Román népi táncok (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés fejből)
- Bartók Béla: Concerto IV. tétel Intermezzo Interrotto (éneklése vagy zongorázása kottából)
- Kodály: Hány János c. daljáték (részletek éneklése fejből, műismertetés fejből)
- Kodály: Psalmus Hungaricus (részletek éneklése vagy zongorázása kottából, műismertetés fejből)

- Kodály: Mátrai képek (részletek éneklése fejből, műismertetés fejből)
- Opcionális: Egy szabadon választott Kodály vagy Bartók népdalfeldolgozás éneklése fejből vagy kottából.

Dr. Asztalos Andrea tanszékvezető által összeállított „Zenei antológia a középkortól napjainkig” c. gyűjtemény nyomtatott verziója a záróvizsgán használható. Elektronikus eszköz (mobiltelefon, tablet, laptop és bármilyen „okos eszköz”) használata nem megengedett!

Kötelező irodalom:

Kelemen Imre: A zene története 1750-ig. Tankönyvkiadó.

Dobák Pál: A romantikus zene története. Tankönyvkiadó, Budapest, 1990

Kovács Sándor: A XX. századi zene története. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1990.

Króó György (szerk.): A hét zeneműve. Budapest, Zeneműkiadó 1973–1986

Pándi Marianne (1976): Hangversenykalauz 1-4. kötet. Zeneműkiadó, Budapest

Tóth Dénes: Hangversenykalauz. Zeneműkiadó, Bp. 1962.

Asztalos Andrea: Zenei antológia a középkortól napjainkig. SZTE JGYPK Ének-zene Tanszék, Szeged, 2024

Ének-zene tankönyvek 5-12. osztály, NAT 2020, Oktatási Hivatal; Mozaik Kiadó

Ajánlott irodalom:

Avasi Béla: Zenetörténet II. Bp. Tankönyvkiadó.

Bartha Dénes: J. S. Bach. Zeneműkiadó, Budapest, 1967.

Bartha Dénes–Révész Dorrit: Joseph Haydn élete dokumentumokban, Európa Könyvkiadó, 2008

Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Zeneműkiadó, Budapest: 1975

Batta András: Opera. Zeneszerzők – Művek – Előadóművészek. Budapest, Vince Kiadó, 2006

Berlász Melinda szerk.: Kodály Zoltán és tanítványai. Rózsavölgyi, Budapest: 2007

Braunbehrens, V.: Mozart – A bécsi évek. Osiris Kiadó, Budapest: 2006

Breuer János: Kodály-kalauz. Zeneműkiadó, Budapest: 1982

Breuer János: Bartók és Kodály. Magvető Kiadó, Bp. 1978.

Brown, H. M.: A reneszánsz zenéje. Zeneműkiadó, Bp. 1980.

Cairns, D.: Mozart és operái. Park Könyvkiadó, Budapest: 2008.

Dalos Anna: Forma, harmónia, ellenpont – Vázlatok Kodály Zoltán poétikájához. Rózsavölgyi, Budapest: 2007

Deathridge, J. – Dahlhaus, C.: Wagner (Grove monográfiák). Zeneműkiadó, Bp. 1988.

Dürr, A.: Johann Sebastian Bach kantátái. Zeneműkiadó, Budapest: 1982

Eősze László: Kodály Zoltán élete képekben és dokumentumokban – Zeneműkiadó

Eősze László: Kodály Zoltán életének krónikája. Editio Musica, Bp. 2007.

Eőszte László: Kodály Zoltán élete és munkássága. Zeneműkiadó, Bp. 1957.

Erdélyi Miklós: Schubert. Gondolat, Budapest, 1979.

Fábián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966

Fodor Géza: A Mozart-opera világképe. Typotex Kiadó (elektronikus forma:
<http://mek.oszk.hu/05000/05024/>)

Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai I. Schubert-dalok. Akkord Zenei Kiadó, Bp. 1994.

Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai II. Chopin: mazurkák, keringők, noktürnök, balladák. Akkord Zenei Kiadó, Bp. 1999.

Frank Oszkár: Formák és műfajok a barokk és klasszikus zenében. Tankönyvkiadó Bp. 1996.

Gádor Ágnes (szerk.): Schubert kalauz. Zeneműkiadó, Budapest: 1981

Gárdonyi Zoltán: J.S. Bach kánon- és fűgaszerkesztő művészete. Zeneműkiadó, Bp. 1972.

Geiringer, K.: Johann Sebastian Bach. Zeneműkiadó, Bp. 1976

Geiringer, Karl: Joseph Haydn. Zeneműkiadó, Budapest, 1969

Hamburger Klára: Liszt kalauz. Zeneműkiadó, Bp. 1986.

Hildesheimer, W. Mozart. Budapest: Gondolat, 1985

Homolya István: Palestrina és Lassus. Budapest: Gondolat, 1969

Hughes, S.: Mozart operakalauz. Zeneműkiadó, Bp. 1976.

Kárpáti János: Bartók kamarazenéje. Zeneműkiadó, Budapest: 1976.

Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kodály Intézet, 1986.

Kerman, J. – Tyson, A.: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Knud Jeppesen: Ellenpont. Budapest: Zeneműkiadó, 1969

Kodály Zoltán: Visszatekintés I. Zeneműkiadó, Bp. 1974.

Kolneder, W.: Bach-lexikon. Gondolat, Bp. 1988.

Korff, M.: Johann Sebastian Bach. Magyar Könyvklub, 2001

Kovács Sándor: Bartók Béla. Mágus Kiadó, Budapest: 1995.

Körber Tivadar: Zeneirodalom I-II. Műszaki Könyvkiadó, Bp. 2000.

Króó György: Robert Schumann. Budapest, Bibliotheca, 1958.

Króó György (szerk.): A hét zeneműve. Budapest, Zeneműkiadó 1973–1986

Króó György: Bartók kalauz. Zeneműkiadó, Budapest: 1975

Króó György: Bartók színpadi művei. Zeneműkiadó, Budapest: 1962

Legány Dezső: Erkel Ferenc művei és korabeli történetük. Zeneműkiadó, Bp. 1975.

Matthews, D.: (szerk.) Zongoramuzsika kalauz. Zeneműkiadó, Bp. 1976.

Michels, Ulrich: SH-atlasz Zene. Springer Hungarica Kiadó Kft. Bp. 1994. (ill. Atlasz. Zene. Atheneum Kiadó, 2003)

Rappl, E.: Wagner operakalauz. Zeneműkiadó, Bp. 1976.

- Rosen, Ch.: A klasszikus stílus (Haydn, Mozart, Beethoven). Zeneműkiadó, Bp. 1977.
- Sadie, Stanley: Mozart (Grove monográfiák) Editio Musica, Bp. 1982.
- Salzman, E.: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
- Solomon, M.: Mozart. Park Kiadó, Budapest: 2006
- Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Zeneműkiadó, Budapest: 1981.
- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974. (a témakörnek megfelelő könyvrészlet)
- Szabolcsi Bence: Beethoven (Művész és műalkotás két korszak határán) Zeneműkiadó, Bp.1976.
- Tallián Tibor: Bartók Béla. Gondolat, Bp. 1981.
- Ujfalussy József: Debussy. Budapest, 1959
- Ujfalussy József: Bartók Béla. Budapest: Gondolat, 1970
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve. Zeneműkiadó, Bp. 1972.
- Walker, A.: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Walker, A.: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. Editio Musica, Budapest 1994.
- Webster, J. –Feder G.: Haydn élete és művei (Új Grove-monográfia, London, 2001) Rózsavölgyi, 2009